

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14.10.2003, sp. zn. 16 Co 468/2003, ECLI:CZ:MSPH:2003:16.CO.468.2003.1

Číslo: 55/2005

Právní věta: Pravomoc soudu není dána ani k projednání nároku policisty na zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/1965 Sb. (nyní podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2000 Sb.) .

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 14.10.2003

Spisová značka: 16 Co 468/2003

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pravomoc soudu

Předpisy: § 7 odst. 3 předpisu č. 32/1965Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se svou žalobou podanou v této věci domáhá na žalovaném zaplacení částky 73 600 Kč z titulu odškodnění nemoci z povolání (navýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění na desetinásobek a úroků z prodlení s uspokojením dalších dílčích nároků na náhradu škody na zdraví vzniklé z téhož důvodu) s tím, že je bývalým pracovníkem Policie ČR, u níž byl naposledy zařazen na KÚ v P., kde byla také zjištěna jeho nemoc z povolání (přiznána dne 18. 8. 1998). Žalovaný v případě náhrady za ztížení společenského uplatnění však přiznal žalobci pouze náhradu ve výši 12 000 Kč, což představuje navýšení o pouhých 100 %.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 1 usnesením ze dne 10. 7. 2003 řízení zastavil, rozhodl o postoupení věci ministru vnitra po právní moci usnesení a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že v daném případě je uplatňován nárok na náhradu škody na zdraví upravený v ustanovení § 88 a násl. zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR, o němž ve smyslu ustanovení § 99 odst. 1 citovaného zákona rozhoduje služební funkcionář, a proto rozhodování o tomto nároku nepatří do pravomoci soudu, v čemž lze spatřovat nedostatek podmínky řízení, jenž nelze odstranit (§ 104 odst. 1 o. s. ř.). Nákladový výrok pak opřel o ustanovení § 146 odst. písm. c) o. s. ř.

Proti takovému usnesení podal žalobce v zákonné lhůtě odvolání, ve kterém především zdůrazňuje, že jeho nárok vznikl před účinností vyhlášky č. 440/2001 Sb., a proto je nutné vycházet z ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/1965 Sb. Z tohoto důvodu tak navrhuje, aby odvolací soud napadené

usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

M ě s t s k ý s o u d v Praze tak přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně i řízení mu předcházející se zaměřením na otázku, zda je v tomto případě dána pravomoc soudu či nikoliv, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a z obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Podle ustanovení § 7 odst. 2 o. s. ř. spory a jiné věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté o. s. ř. Podle § 7 odst. 3 o. s. ř. jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.

Podle ustanovení § 103 o. s. ř. přihlíží soud kdykoliv za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci (podmínky řízení). Jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním návrhu na zahájení řízení zůstávají přitom zachovány (§ 104 odst. 1 o. s. ř.). V projednávaném případě – podle obsahu žaloby – jde o uplatnění nároku na náhradu škody způsobené policistovi při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním spolu s úrokem z prodlení za pozdní částečné uspokojení uvedeného nároku, který vyplývá ze služebního poměru.

Služební poměr policisty je typickým právním poměrem státně zaměstnaneckým, veřejnoprávním. Vzniká mocenským aktem služebního funkcionáře (rozhodnutím o přijetí podle § 5 zákona č. 186/1992 Sb.) a po celou dobu svého průběhu se výrazně odlišuje od poměru pracovního, který je naopak typickým poměrem soukromoprávním, jehož účastníci mají rovné postavení.

Nikoliv každý zaměstnanecký vztah ke státu nebo k veřejnoprávním korporacím má podle stávající právní úpravy takovýto komplexní charakter (např. jej nemá postavení lékařů ve státních zdravotnických zařízeních nebo postavení učitelů státních škol), prvky soukromoprávní a veřejnoprávní regulace jsou tu v různé míře smíšený a je nutno vždy rozbořením platné právní úpravy dovodit, zda jde o právní vztah pracovní (a zda z něj vyplývající spory rozhoduje soud podle § 7 odst. 1 o. s. ř.), nebo zda jde o vztah jiný (soudní pravomoci podléhající jen tam, kde to zákon stanoví ve smyslu ustanovení § 7 odst. 3 o. s. ř.).

Vodítkem pro posouzení, zda zkoumaný zaměstnanecký poměr je soukromoprávním pracovním vztahem nebo veřejnoprávním služebním poměrem, je již sám charakter jeho právní úpravy; je zřejmé, že tam, kde je užití zákoníku práce vůbec nebo v převážné části vyloučeno a úprava služebního poměru má kodexový charakter, půjde o poměr veřejnoprávní. Tak tomu je právě u policistů a též například u vojáků a příslušníků vězeňské a bezpečnostní služby.

Závěr soudu prvního stupně, že právní poměr, z něhož žalobce dovozuje své nároky, nevyplývá ze vztahů vyjmenovaných v ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř., je správný. Soudní pravomoc by za této situace mohlo založit pouze speciální zákonné ustanovení (srov. § 7 odst. 3 o. s. ř.), které však zákon neobsahuje. Z ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. naopak vyplývá, že jménem policie jedná a rozhoduje ve věcech služebního poměru podle tohoto zákona ministr vnitra České republiky a v rozsahu jím stanoveném další funkcionáři (služební funkcionáři), a to v řízení upraveném v hlavě deváté (srov. § 122 a násl. citovaného zákona). Nárok na náhradu škody způsobené policistovi při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním je uveden ve výčtu nároků uvedeném v § 87 odst. 1

zákona č. 186/1992 Sb. a v ustanovení § 99 odst. 1 téhož zákona je výslovně stanoveno, že o těchto nárocích rozhoduje příslušný služební funkcionář. Soudní praxe dospěla přitom k závěru (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 1998, sp. zn. 2 Cdon 949/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, ročník 1998, č. 22, pod poř. č. 162, a usnesení téhož soudu ze dne 14. 1. 2003, sp. zn. [21 Cdo 1270/2002](#), uveřejněné v ASPI), že právní vztahy vyplývající ze služebního poměru policisty nejsou omezeny výlučně jen na vztahy vyplývající z plnění služebních úkolů policisty v době trvání jeho služebního poměru; jsou jimi také například nároky zaměstnavatele (policie) nebo zaměstnance (policisty) vyplývající z odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 75 a násl. zákona č. 186/1992 Sb., i když ke škodě došlo až po skončení služebního poměru. Pravomoc ministra vnitra České republiky a v rozsahu jím stanoveném pravomoc dalších služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru, vyplývající z ustanovení § 2 zákona č. 186/1992 Sb., je tudíž dána nejen pro věci vzniku, změny či zániku služebního poměru, ale i pro nároky s existencí či zánikem služebního poměru související, a to i v případech, kdy služební poměr skončil. V této souvislosti považuje odvolací soud za nutné připomenout, že podle ustanovení § 92 odst. 3 zákona č. 186/1992 Sb. se náhrada za bolest a za ztížení společenského uplatnění poskytuje jednorázově ve výši a za podmínek stanovených právními předpisy platnými pro pracovníky v pracovním poměru. Tímto předpisem byla až do účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. vyhláška č. 32/1965 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 32/1965 Sb. pak může soud ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele odškodnění přiměřeně zvýšit, nad stanovené nejvyšší výměry odškodnění (§ 7 odst. 2 a § 6 této vyhlášky).

Uvedené ustanovení vyhlášky (tedy předpisu nižší právní síly, který je neaplikovatelný, pokud odporuje zákonu, a jehož soulad se zákonem je soud oprávněn posoudit – viz čl. 95 odst. 1 Ústavy) nelze však vykládat tak, že by jeden dílčí nárok (na mimořádně zvýšenou náhradu za ztížení společenského uplatnění) byl vyloučen z pravomoci služebního funkcionáře zakotvené (bez jakékoliv výjimky) v § 99 odst. 1 zákona č. 186/1992 Sb. a byla tak prolomena zákonem stanovená zásada, že rozhodování o nárocích na náhradu škody na zdraví způsobené policistovi při výkonu služby nebo přímé v souvislosti s ním nespadá do pravomoci soudu.

Stejně tak nárok na zaplacení úroku z prodlení vzniklý v důsledku opožděného zaplacení náhrady škody, o níž přísluší rozhodovat služebnímu funkcionáři, není samostatným nárokem odlišné povahy, nýbrž jde o příslušenství nároku na náhradu škody, tedy o nárok akcesorický, s hlavním nárokem na náhradu škody bezprostředně souvisejícím, o kterém je také zpravidla rozhodováno společně s nárokem hlavním. Bylo by nelogické a nepraktické, aby o tomto nároku rozhodoval soud, jestliže o nároku na náhradu škody je oprávněn rozhodovat služební funkcionář.

S ohledem na vše, co bylo výše uvedeno, tak odvolací soud napadené usnesení soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdil.